

ΚΙΡΚΗ

ΕΙΧΕΝ ἤδη ἀποναρκωθῆ ἀπὸ μέθην. ὄχι ἀπὸ τὴν βραχεῖαν μέθην τὴν ἐκ τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἄλλην τὴν διαρκῆ, τὴν πολὺ φοβερωτέραν, ἀπὸ τὴν μέθην τὴν ἐκνευρίζουσαν, τὴν παραλύουσαν, τὴν ἐξουδενούσαν. Εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, καθ' ὃ ἑσωτερικὸς τοῦ ἀνθρώπου κόσμος ἀρχίζει ν' ἀποσυντίθεται, νὰ καταρρέῃ εἰς συντρίμματα, ὅπου μία ἀχλὺς σκεπάζει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν σκοτίζει, δεσμεύει τὰς ψυχικὰς δυνάμεις ὅλας καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον δοῦλον τοῦ περιβάλλοντος, ἀνίκανον νὰ συλλάβῃ μίαν ἰδέαν ἐντὸς αὐτοῦ, αὐτόματον τὸ ὅποῖον κινεῖ κατὰ βούλησιν μία δύναμις, εἰς ἣν δὲν ἰσχύει ν' ἀντιστῆ καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὑπακούει μὲ τὴν τυφλὴν ἀπάθειαν μηχανῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μὲ τὴν ἀνέκφραστον χαρὰν διψασμένου μεθύσου, εἰς τὸν ὅποῖον δεικνύουν ποτήριον χρυσίζοντος οἴνου. . . .

Ἦτο μία δύναμις μαγικῆ, δύναμις Κίρκης γοητευτικῆς, ὀλεθρίας . . . εἰς ἣν ὑπήκουε μὲ φρικιάσεις χαρᾶς δαιμονιώδους, ὑπερανθρώπου. . . .

Κλοῖδες μαγικῆς, ὃ κλοῖδες τῆς ἀγάπης . . .

Ἄγάπης σατανικῆς. . . .

Εἶχεν ἐνίοτε καὶ φωτεινὰ διαλείμματα, ἀφυπνίσεις συντόμους, ὅποτε ἀνεπόλει μὲ πόνον τὴν θέσιν του ἐκεῖνην, τὴν πρὸ τῆς ἠθικῆς του ἐξουδενώσεως. . . .

*

Ἄποια διαφορά! χάσμα μέγα, ὀλόκληρος ἄβυσσος τὸν χωρίζει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς

ρωστικῆς, τῆς ζωογόνου, τῆς ἡρέμου, τῆς ἀκυμάντου, τῆς ἄνευ ψυχοφθόρων ἐνεύρων. . . .

Δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη καὶ ἦτο εὐτυχῆς. Νεανίας ἄδολος, πλήρης σωματικῆς υἰείας καὶ ρώμης ἠθικῆς, μόνην εὐτυχίαν του εἶχε τὴν ἐργασίαν, τὴν εἰς τὸ καθήκον προσήλωσιν. Καὶ ἦτο ὑπόδειγμα τιμῆς, δραστηριότητος, τάξεως. Εἰς τοὺς συναδέλφους καὶ συνεργάτας ἐνέπνεεν ἐκτίμησιν, θαυμασμὸν ἢ φθόνον. . . . Εἰς φιλικούς κύκλους ἐπρώτευσεν. Τὴν φιλίαν του ἐζήτηει ἕκαστος· καὶ τὸν ἐθώπευον καὶ τὸν ἐτίμων.

Καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἔρωτα ἐφαίνετο ἀδιάφορος, ὅτε, αἰφνης, συνητηθῆ μ' ἐκείνην . . . τὴν Κίρκην . . .

Οἱ περιπατηταὶ τὴν ἐνθυμοῦνται, ἀλλὰ δὲν ἐγνώσθη τίς τὴν ὠνόμασεν οὕτω.

Ἦτο ἀνοίξεως ἡμέρα ὅτε τὸ πρῶτον τὴν εἶδε.

"Ὅλα τριγύρω ἐμειδίω, ἐψιθύριζον, ἔψαλλον. "Ἦστραπτον ἐδῶ κι' ἐκεῖ τῶν λιμνῶν τὰ νερά' ἐν αἴσθημα γαλήνιον, φωτεινόν, συνήρπαζε τὴν ψυχὴν . . .

Τότε τὴν εἶδε διὰ πρώτην φοράν.

'Ανάστημα θεᾶς, κόμη εἰς ἐβενώδεις δοστρύχους, ὀφθαλμοὶ μαγίσσης μελανόφαιοι, μὲ πρασινωπὰς ἀποχρώσεις, μακροὶ δὲ ὡς οἱ τῶν Αἰγυπτιακῶν θεοτήτων, δειλοὶ ἐνίστε κι' ἐξακοντίζοντες ἀστράπας ἔστιν ὅτε.

'Εκεῖνος ἐπλησίασεν, ἐμαγεύθη . . .

'Ἡ Κίρκη ἀνέγνωσεν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ τοῦ ἐξηκόντισεν ἐν βλέμμα . . . ἐκ τῶν βλεμμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια συγκλονίζουν, τὰ ὅποι' ἀνατρέπουν μίαν ὑπαρξίν, . . .

Καὶ ἡ ὑποδούλωσις ἐγένετο τελεία.

'Εβλέποντο καθ' ἐκάστην. 'Εκεῖνος, ὡς διψῶσα ἔλαφος, τὴν ἠκολούθει καὶ ἡ δίψα, ἀντὶ νὰ κατευναζέται, ἐπετείνεται.

Τὴν ὑπέθαλπον οἱ τρόποι καὶ τῆς μαγίσσης τὸ βλέμμα. . .

Καὶ ἡ τάξις ἡ παραδειγματικὴ ἐγαλαροῦτο· ἐλησμονοῦντο αἱ ἐξεις αἱ πολυχρόνιοι, ἐξερριζώνοντο, ἐποδοπατοῦντο. . .

'Ὁ ἄνθρωπος μετεβάλλετο ἄρδην!

Τὸ μαρτύριον παρετείνεται, ὅτε — ἰδιοτροπία Κίρκης — ὡσάν νὰ ἐκάμθη ἐκείνη αἰφνης, ὡσάν νὰ συνεπόνεσε . . . καὶ τότε, ἐξἄλλος αὐτός, τῇ ἐξωμολογήθη μὲ γλῶσσαν πυ-

ρίνην! Ἐξερρίζωσε τὰ σπλάγχνα του καὶ τῆ τὰ παρουσία-
σεν ἀσπαίροντα, πληγωμένα εἰς τὴν τρέμουσαν παλάμην
του. . . .

Καὶ εἰς μίαν στιγμὴν φρενιτίδος, ἐξάψιως ὑπερτάτης, ἠ-
νόησαν.

*

Τὸ ἐπίβουλον γάρμα ἠπλώθη περὶ αὐτόν, ἡ μαγικὴ ἄλυσ-
σις συνεσφίγγθη. Ἐκεῖνη, ἡ Κίρκη, μεγαλοπρεπῆς ὡς θεά,
τὸν ἔχει διαρκῶς ὑπὸ τὸ βλέμμα της· καὶ τὸ ὑφίστατ' ἐκεῖ-
νος μὲ τὴν ἀγαλλίασιν παράφρονος. . .

Εἶν' εὐτυχῆς, πλέων εἰς ὠκεανὸν ἐξουδενώσεως. . .

— Θέλω! λέγει ἡ Κίρκη.

— Ὅ,τι θέλεις, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος.

Ἡ Κίρκη ἔχει ὀρέξεις καταστρεπτικᾶς, ὀρέξεις λυκαί-
νης! ἔχει δίψαν διαρκῆ, ἀκόρεστον. . .

Καὶ ὑπὸ τὴν μαγανείαν τῶν σατανικῶν της βλεμμάτων,
σύρετ' ἐκεῖνος ἀνευ θελήσεως ἰδίας, ράκος ἐλλειπόν, ἀνεμώ-
λιον. . .

Καὶ τρέχει τὸν κατήφορον μὲ χαρὰν ἐξάλλον. . .

Εὐλαδῶς ἐκτελοῦνται αἱ τερατώδεις ἰδιοτροπίαί της
Κίρκης.

Καὶ τὸ καθήκον ὄλονέν λησμονεῖται καὶ ἡ ἄβυσσος μικρὸν
κατὰ μικρὸν ἐγγίζει.

Εἰς τὰ σπάνια φωτεινὰ διαλείμματα, ἐργάζεται πυρετωδῶς.
Εἰς τὸν κατήφορον, ὡς ἐξ ἐνστίκτου, κρατεῖται ἀπὸ προσ-
τυγγάνοντας θάμνους, ἀπὸ ἀσθενῆ ξηρόχορτα. . . Ἐργάζε-
ται μὲ τινα μανίαν καὶ οἱ συνάδελφοι ἀναγνωρίζουν τότε τὸν
συνεργάτην τῶν παλαιῶν ἡμερῶν, τὸν ἀκάματον, τὸν τίμιον.
Ἄλλὰ τὰ φωτεινὰ διαλείμματα εἶνε σπάνια καὶ σύντομα, ὁ
δὲ φθόνος αἰσθανόμενος τὴν προσεχῆ πτώσιν τοῦ δούλου,
προβάλλει τὸ ὄχρὸν πρόσωπόν του, ἐτοιμαζόμενος ν' ἀνα-
καγχάσῃ. Αἱ χεῖρες τοῦ θύματος ἐξασθενοῦν ὀσημέραι. Οἱ
θάμνοι καὶ τὰ ξηρόχορτα — ἐλπίδες φροῦδαί — δὲν τὸν κρα-
τοῦν πλέον. . .

*

Δὲν ἔπασχε μόνον ἠθικὴν, ἀλλὰ καὶ σωματικὴν κάρωσιν,
ὡς κατόπιν κοπώσεως ὑπερτάτης. Καὶ ἦσαν σχεδὸν ἠδονι-

καὶ αἱ στιγμαὶ αὐταί. Μίαν πρῶϊαν ἦτο μόνος καὶ ἐν στιγμῇ διανοητικῆς προσηλώσεως εἰς τ' ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ὅπου ἦσαν ἡ ἀφορμὴ εὐδαιμονίας συγχρόνως καὶ μαρτυρίου, ὡσάν ν' ἀπεκοιμήθη καὶ ὡσάν νὰ ἠνοιχθῆσαν πρὸ τῶν ἐκπλήκτων ὀμμάτων του ὀρίζοντες νέοι, μαγικοί, εἰς αὐτὸν ἄγνωστοι ἕως τότε. Καὶ παρήλασε πρὸ αὐτοῦ, ὡς ἐν καλειδοσκοπίῳ, κόσμος ὀλόκληρος, φανταστικός... Θάλασσα μαγικὴ κατάλευκος, ἀσάλευτος ὡσάν ἀπὸ μάρμαρον, ἠπλοῦτο εἰς ἀπέραντον διάστημα καὶ αὐτὸς, ἐπιβαίνων μικροῦ μονοξύλου, ἔτρεχε, μὲ ταχύτητα πτηνοῦ, ἐπὶ τῆς ἀκυμάντου ἐπιφανείας, ὡσάν δύναιμις ὑπερφυσικῆ νὰ ὤθει τὸ ἀκάτιον... Αἴφνης ἡ λεία ἐπιφάνεια ἐρρυτιδοῦτο... μίαν στιγμὴν ἀκόμη καὶ μετεβάλλετο εἰς κύματ' ἀφρισμένα, ὄργιλα, ὄρητικὰ, ὑπερύψηλα καὶ τὸ ἀκάτιον ἀνετρέπετο, ἐσφενδονίζετ' ὡς πτερὸν εἰς ἄξενον παραλίαν, αὐτὸς δέ, ναυαγὸς οἰκτρὸς, ἐκυλίετο ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐξησθενημένος, ἐνῶ ἡ σκηνὴ μετεβάλλετο... Καὶ τοῦ ἐφαίνετο τώρα ὡς νὰ εἰσῆρχετο ἐντὸς δάσους καταπύκνου, ζοφεροῦ, μυστηριώδους, μὲ γιγάντεια δένδρα, μὲ καμμίαν, οὐδὲ τὴν ἐλαγίστην, ἀκτίνα φωτός... Καὶ ἐνῶ ἐβάδιζε μὲ ἀγωνίαν, ζητῶν διεξόδον, ὁ λαβύρινθος δὲν μετεβάλλετο, εἰς τὸν αὐτὸν δὲ κύκλον συστρεφόμενος ἀπέλπις καὶ πίπτων ἀπὸ κόπωσης, ἐπειρᾶτο νὰ κραυγᾶσῃ καὶ ἀφυπνίζετο ἔντρομος καὶ περιρρυτος ἀπὸ ἰδρωτά...

*

Εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ ἀπροχώρητον.

Τὰ πάντα εἶχον παραδοθῆναι, θυσιασθῆναι, εἰς τὴν ἀπλησίαν τῆς Κίρκης, τῆς ὁποίας ἡ δίψα ἦτο ἀναλλοιώτως ἀκμαία!

— Θέλω! ἔλεγεν ἡ Κίρκη.

— Οἶκτον! ἐπιθύριζε τὸ θῦμα' τίποτε δὲν ἀπέμεινε πλέον...

— Μένω ἐγώ!

Καὶ τὸ ἄτονον βλέμμα τοῦ θύματος ἐξωγογήθη.

— Ναί, ἐπιθύρισε' πρόσταξε!

Ἐκεῖνη διετύπωσε τὴν θέλησίν της, θέλησιν Ἀρπυρίας!

— Μόνον ἡ τιμὴ μένει ἀκόμη' εἶπεν ἐκεῖνος.

— Τὴν θέλω, ἂν μ' ἀγαπᾶς...

Καὶ τὸν περιεπτύχθη παράφορος μὲ σκιρτήματα πάθους ἀγρίου!

Πρὸς στιγμὴν, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποτινάξῃ τὴν νάρκην, ἤτις τοῦ ἐδέσμευε τὴν ἀσθενῆ διάνοιαν, ὡσάν, πρὸς στιγμὴν, ν' ἀνένηψεν ἐκ τῆς μέθης, ὡσάν νὰ διέκρινε τὴν ἀνταύγειαν φωτὸς σωτηρίου...

— Τὴν τιμὴν, ἄφησέ μου τὴν τιμὴν. Εἶπεν ἱκετεύων.

Ψυχρά, παγετώδης τὸν ἠτένισε.

Ἐκεῖνος ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ἀνίσχυρος.

Ἡ Κίρκη ἔκυψε καὶ τοῦ ἐθέρμανε τὸ πρόσωπον μὲ τὴν πνοὴν τῆς, τὴν ἀποπνεύσαν μῦρα καὶ δηλητήριον...

— Ἀλλὰ τότε φροντίζω ἐγὼ μόνη· ἔχω τὸν τρόπον· δὲν τὸν γνωρίζεις; Εἰς ἓν νεῦμά μου μόνον...

Τοῦ ἐψιθύρισε μὲ τὴν μαγευτικῶς γλυκεῖαν φωνὴν τῆς.

Ἐκεῖνος ἔπεσεν ἐξουθενημένος, ἐνῶ ἐκεῖνη ἀπεσύρετο βαβαία περὶ τῆς νίκης τῆς.

*

Δὲν ἐσκέπτετο πλέον· ἐφέρετο πρὸς τὸ χάος μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἐποδοπάτησε τὴν τιμὴν ἐπανειλημμένως. Θρασύνομος βαθμηδόν, ἀπέφευγε πᾶσαν προφύλαξιν. Καὶ ἡ δλεθρία στιγμὴ δὲν ἐβράδυνε νὰ φθάσῃ... Στιγμὴ, καθ' ἣν ἡ Ἀρχὴ ἐγνώρισε φανερὰ καὶ τὴν πρᾶξιν καὶ τὸν ἔνοχον...

Τὸ σκάνδαλον ἦτο μέγα, ἀνήκουστον. Ὁ Α...κατηγορεῖτο ἐπὶ ὑπεξαίρεσει χρημάτων τοῦ Δημοσίου!

Καὶ ἡ κατηγορία ἀπεδείχθη!

Οἱ φίλοι ἔφριξαν· οἱ ἐχθροὶ ἐσκίρτησαν ἐξ ἀγαλλιᾶσεως.

— Ἐκεῖ καὶ αὐτός! ὁ τίμιος! ὁ ἀνεπίληπτος!

Ὁ δράστης ἐκρύπτετο καὶ ἡ ἐξουσία, ἀμείλικτος, ἀπαθής, ἐξεβίασε τὸ ἄσυλόν του. Τῇ ἐχρειάζετο ὁ ἔνοχος πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ὑβρισθείσης δικαιοσύνης.

Καὶ τὸν εὔρε τὸν ἔνοχον εἰς τὸν κοιτῶνά του... ἐπὶ τῆς κλίνης του... μὲ μίαν σφαῖραν εἰς τὸ κρανίον καὶ μὲ κάτι ὡσάν μειδιάμα ἐπὶ τῶν ὠχρῶν του χειλέων.

*

Ἡ δὲ Κίρκη;

Τίς δὲν τὴν εἶδε; τίς δὲν τὴν βλέπει; Μὲ ἀνάστημα

Θεᾶς, μὲ τοὺς ἐβενώδεις βροστῶχους, γαλακτώδης ἐντὸς τῶν
μαύρων τῆς πέπλων, μὲ τὸ βλέμμα δειλὸν ἐνίοτε, ἀλλ' ἕξα-
κοντίζον ἀστραπᾶς ἔστιν ὅτε, ἀπαθῆς περιέργεται . . .

Ὡσὰν νὰ ζητῇ κάποιον.

Ἀθῆναι, 1ῃ Μαΐου 1898.

Π. Α. ΔΕΙΩΤΗΣ

ἜΣ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Ὅπου ἐγὼ σ' ἰδῶ νὰ χαίρεσαι,
Τὴν ἀνέκφραστη χαρὰ σου
Δὲ φθονῶ, δὲ συμερίζομαι,
Μὰ θρηνῶ τὴν εὐτυχία σου.
Βλέπει ὁ νοῦς μου δυστυχήματα
Ὅπου βρίσκεις τὴ χαρὰ.

Ἄκουω κλάψεις, βλέπω μνήματα
Ἄνοιγμένα ὀλόγουρά σου,
Ἄκουω κρότο, ἀκούω πατήματα
Ποῦ συντρίβουν τὴν καρδιά σου'
Ἐδῶ βλέπω τὸν πατέρα σου,
Τὰ παιδιὰ σου ἐκεῖ νεκρά.

Κι' ὅπου ἰδῶ νὰ κλαῖς ἀδιάκοπα,
Δὲ γελῶ, δὲ σὲ γλευάζω.
Ταπεινὰ γέρνω τὸ μέτωπο
Εἰς ἐσὲ καὶ σὲ θαυμάζω,
Καὶ μὲ βλέμματα δακρυόβρεχτα
Σὲ λατρεύω. σὲ πονῶ.

Σὲ θωρῶ μεσ' ἴσ τὰ μαρτύρια σου
Ποῦ θεία λάμψη σὲ στολίζει,
Καὶ τὸ δάκρυ σου ποῦ χύνεται
Μεσ' ἴσ τῆ γῆ θωρῶ ν' ἀνθίζῃ.
Σὲ θωρῶ πῶς εἶσαι ἀθάνατος
Κρεμασμένος ἴσ τὸ σταυρό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ